

Jean Vanier

Į Jėzaus slėpinį -

skaitant

Evangeliją

pagal Joną

Katalikų
pasaulio
leidiniai

UDK 22
Va264

Versta iš: Jean Vanier
DRAWN INTO THE MYSTERY OF JESUS
THROUGH THE GOSPEL OF JOHN
Novalis

Iš anglų kalbos vertė
ILONA KUŠLEIKAITĖ IR
TERESĖ BŪGAITĖ

© 2004, NOVALIS, Saint Paul University, Ottawa, Canada
© UAB „Katalikų pasaulio leidiniai“, 2007
www.katalikuleidiniai.lt

ISBN 978-9955-29-035-3

Turinys

<i>Pratarinė</i>	11
<i>Ižanga</i>	13
1. <i>Vesti mus meilės keliu</i> (Jn 1, 1–18)	19
Jėzaus kilmė	23
2. <i>Rengimas susitikimui su Jėzumi</i> (Jn 1, 19–34)	25
Jonas Krikštytojas	25
Jonas Krikštytojas – Dievo liudytojas	28
Nuolankus liudytojas	30
Jėzus – Avinėlis	31
3. <i>Pirmas susitikimas su Jėzumi</i> (Jn 1, 35–51)	33
Ko mes ieškome?	33
Pirmas penketas	40
Sėkti paskui Jėzų	42
Į brandą kviečianti evangelija	43
4. <i>Vestuvių puota</i> (Jn 2, 1–12)	44
Jėzus, Dievo Avinėlis, atsiveda savo mokinius į vestuvių puotą	44
Nėbėra vyno	46
Vanduo, paverstas vynu	47
Mūsų likimas – gyventi amžinajame vestuvių pokilyje, meilės puotoje	48

Poreikis būti mylimam	51
Vilties kelias	52
Švęskime gyvenimą	53
5. <i>Ar mūsų pasaulis – tik turgaus aikštė?</i> (Jn 2, 13–22)	55
Tėvo namuose	55
Jėzus apreiškia, kad Jo kūnas – naujoji Dievo šventykla	58
Mūsų kūnai – taip pat Dievo šventykla	59
Prieštaravimas tarp šventyklos ir gailėstingumo	60
6. <i>Gimę iš Dvasios</i> (Jn 3, 1–21)	62
Atvirumas kitokiai meilei	62
Intuicija ir protas	64
Tvirti įsitikinimai ir rizikavimas	66
Kaip galima atgimti?	67
Naujoji dovana	68
Pasitikėdami Jėzumi, atgimsime iš Dvasios	69
Pasitikėjimas	69
Mums dovanojamas naujasis gyvenimas yra amžinasis gyvenimas	71
Kodėl yra žmonių, atmetančių gyvenimą?	73
7. <i>Jėzus atėjo suteikti gyvenimą</i> (Jn 4, 1–42)	74
Jėzus sutinka gyvenimo palaužtą moterį	74
Kaip prisitarti prie gyvenimo palaužtų žmonių?	76
Susitikimai prie šulinio – meilės susitikimai	76
Vanduo teikia gyvybę	77
Žmonių ryšiai	78
Tiesoje priimti save tokius, kokie esame	79
Kas teigus, o kas klysta?	80
Perkeista moteris	82

8. <i>Iš nevilties į gyvenimą</i> (Jn 5)	84
Jėzus prieglaudoje	84
Vargšų ir silpnųjų vaidmuo	85
Susitikimas su viltį praradusiu žmogumi	86
Išgijimas <i>Arkoje</i>	87
Neviltis	88
Šiandien daugelis gyvena be vilties	89
Ginčas su fariziejais	91
Jėzaus atsakymas	92
9. <i>Gyvybės duona</i> (Jn 6, 1–71)	95
Maisto reikalingumas	95
Nuostabi iškyla	96
Andriejaus pastebėjimas	97
Meilės apstybė	98
Minia norėjo paskelbti Jį karaliumi	99
Mokiniai išsigandę ir sutrikę	100
Tikėjimo išbandymas	100
Jėzus – duona iš dangaus	101
Duona – Jėzaus kūnas	103
Pasilikti vienam kitame	104
Vienybė, kylanti iš Jėzaus ir Tėvo vienybės	106
10. <i>„Ateikite pas mane!“</i> (Jn 7)	108
Sumaišties metas	108
Palapinių šventė	109
Jėzus šaukia	110
Ką reiškia ateiti pas Jėzų ir gerti?	111
Visi mes pašaukti teikti gyvybės vandenį	112

<i>11. Atleidimas</i> (Jn 8, 1–11)	113
Moteris, sugauta svetimaujant	113
Trigubas teismas	114
Jėzaus tylėjimas	115
Jėzaus meilės slėpinys	116
Jėzus ir moteris	117
Būti išlaisvintam iš kaltės	118
Kas yra nuodėmė?	119
Mes <i>visi</i> esame kaip ši moteris ir fariziejai	119
Atleidimas – Jėzaus mokymo esmė	120
Kodėl mes atmetame meilę?	120
Kai mums atleidžiama, ir mes kviečiami atleisti	121
 <i>12. Tiesa padarys jus laisvus</i> (Jn 8, 12–59)	 125
Pasipriešinimas didėja	125
Žmonių reakcija	127
Tiesa padarys jus laisvus	128
Laisvi būti savimi	129
Tiesa atrandama tikrovėje	130
Tiesos baimė	131
Saugumo poreikis	132
Vergavimas kitų norams	133
Blogio jėgos	134
 <i>13. Ar nori praregėti?</i> (Jn 9)	 137
Ar akys atviros tiesai?	137
Jėzus išgydo aklą žmogų	140
Ideologija ir patirtis	144
Tvirtėti tiesoje	145

<i>14. Gerasis Ganytojas (Jn 10)</i>	148
Mums reikia pagalbos	148
Būti ganytoju kaip Jėzus	150
Ganytojo savybės	151
Produktyvumas ir vaisingumas	153
Atiduoti savo gyvybę	155
 <i>15. Prisikelk meilei! (Jn 11, 1 – 12, 11)</i>	 157
Lozorius – Jėzaus mylimas draugas	157
Morta eina pasitikti Jėzaus	159
Marija skuba pas Jėzų	160
Gilus Jėzaus susijaudinimas	161
„Lozoriau, kelkis!“	162
Jėzus turi mirti	163
Jėzus ragina prisikelti kiekvieną mūsų	164
Marija patepa Jėzui kojas	165
 <i>16. Taikos kelias (Jn 12, 12–50)</i>	 168
Susiskaldęs mūsų pasaulis	168
Jėzus – taikos kunigaikštis	169
Taikos pranašas	170
Mirti savanaudiškumui	171
Mirti savo kultūros ir gyvenimo būdo įpročiams	173
Tarnauti palaužtiems žmonėms	175
Jėzaus nerimas	176
Prisitaikėliškumas	178
 <i>17. Jėzus tarnauja (Jn 13, 1–17)</i>	 181
Vergo darbas	181
Petras nepaklūsta	183

Piramidės modelis	184
Darykite kitiems, kaip aš jums dariau	185
Jėzus duoda savo kūną kaip maistą ir mazgoja kojas savo mokiniams	186
Meilė <i>Arkos</i> bendruomenės centre	187
Jėzaus meilės apreiškimas	188
Atleidimo pavyzdys	188
Valdžios pavojai	189
18. <i>Kaip atsiliepiame į meilę?</i> (Jn 13, 18–30)	193
Išdavystė	193
„Mylimasis mokinyš“	195
Petras	196
Judas	197
Judas nekenčia meilės?	199
Dievo šlovė	199
Mylėkite vieni kitus, kaip aš jus mylėjau	200
19. <i>Dievas pasilieka mumyse</i> (Jn 14)	202
Išsiskirti ir susitikti	202
Jėzus – kelias į Dievą	204
Darysite darbus, kuriuos Jėzus daro	206
<i>Spiritus</i> ir <i>Paraklėtos</i>	208
Jėzus ir Tėvas ateis	209
Dievas apsigyvena mumyse	210
Jėzus teikia mums ramybę	211
20. <i>Teikti gyvenimą kitiems</i> (Jn 15, 1–17)	213
Jėzus – tikrasis vynu medis	213
Būsime apvalyti	215
Meilė auga per kančią ir atsižadėjimą	216

Pasilikę Jėzuje, tampame Jo draugais	217
Mylėti vienam kitą reiškia atiduoti savo gyvybę	219
Draugystė su Jėzumi stiprėja pamažu	221
21. <i>Per skausmą atgimę iš Dievo</i> (Jn 15, 18 – 16, 33)	222
Palaiminti persekiojamieji	222
Įvairios persekiojimo formos	225
<i>Paraklėtos</i> pasiliks su kankiniais	226
Teisingumas nugalės	226
Atgimę iš Dievo	227
22. <i>Tegul jie bus viena</i> (Jn 17)	232
Nuostabus Dievo planas	232
Jėzus šlovina Tėvą	233
Jėzus meldžiasi už savo draugus	235
Tapti šventiems	236
Priėmę Jėzų, priimsime kitus	237
Kai kurie barjerai išlieka	240
Krikščionių vienybė	241
23. <i>Surištas meilės Karalius</i> (Jn 18, 1 – 19, 16)	244
Nekaltasis	244
Jėzus suimamas	245
Petras išsigina	247
Nuo idealo prie tikrovės	248
Jėzus pas Pilotą	249
24. <i>Jėzus – auka ir Gelbėtojas</i> (Jn 19, 16–37)	255
Priespaudos istorija	255
Jėzus atlieka savo misiją	256
Visuotinė Jėzaus Karalystė	257

Nuogas karalius	257
Jėzus patiki mylimajam mokiniui savo motiną	259
Jėzaus mirtis	260
Iš Jo šono ištekėjo vandens ir kraujo	261
Vilties prošvaistė	263
Priimti nesėkmes	264
Jėzaus kūnas paguldytas į kapą	265
<i>25. Pašaukti atleisti (Jn 20).....</i>	<i>266</i>
Susitikimas su Marija Magdaliete	266
Marijos Magdalietės vaidmuo	270
Pasirodymas mokiniams	271
Jėzus siunčia mokinius nešti Dievo atleidimą	272
Abejonių užkluptas Tomas	274
Jėzaus žaizdos	275
<i>26. Kasdienybė su Jėzumi (Jn 21)</i>	<i>277</i>
Viskas taip įprasta	277
Petrui skirta vadovavimo tarnystė	279
Visi mes pašaukti būti nuolankiais ganytojais	282
Petras ir mylimasis mokinyš	283
Taikos ir tiesos pilnatvė	284
***	286

Pratarmė

Ši knyga – daugelio metų apmąstymų, studijų, maldos ir bendruomeninio gyvenimo vaisius. Gyventi bendruomenėje pradėjau 1950 m. palikęs laivyną, panoręs artimiau sekti Jėzumi. Būtent tada susitikau su tėvu Tomu Filipu (Thomas Philippe) OP, ir jis tapo mano dvasios tėvu ir paskatino gilintis į Jėzaus slėpinį, skaitant Jono evangeliją.

Nuo to laiko mano draugystė su Jėzumi ir Jono evangelijos supratimas nuolat gilėjo. Perskaičiau daug žymių Biblijos tyrinėtojų komentarų ir knygų, leidusių geriau suprasti daugelio jos epizodų kontekstą, kalbą, simbolius, istorines aplinkybes ir ryšį su Senuoju Testamentu. Ypač noriu paminėti Tomo Brodžio (Thomas Brodie) komentarus, paskatinusius pamatyti šios evangelijos vidinį nuoseklumą, pastebėti, iš kur atsiranda knygos vienovė, kaip vienas skyrius tarsi plaukia iš kito, kaip visas turinys kreipia skaitytoją įtikėti Jėzų bei pasitikėti Juo ir per Jo vardą turėti gyvenimą.

1999 m. Dikas Nylsenas (Dick Nielsen) iš Norfliko (Norflicks), su kuriuo buvome sukūrę ciklą televizijos laidų apie *Arkos (Arche)* bendruomenę ir jos viziją, pavadintą „Meilės ir vilties paveikslai“ (*Images of Love and Hope*), paragino kartu kurti naują laidą. Pritardamas šiai minčiai, pasiūliau laidų ciklą apie Jono evangeliją. Pasitaręs su Suzana Morgan (Susan Morgan), labai daug pagelbėjusia kuriant pirmąsias laidas, Dikas priėmė šį iššūkį. Taigi 2001 m. rugsėjį baigėme *Vision TV* užsakymu kurti dvidešimt dviejų pašnekesių ciklą apie Jono evangeliją. Suzana man labai padėjo kuo prieinamiau šių laikų žmonėms perteikti šios evangelijos grožį, išmintį ir aktualumą. Esu jai labai dėkingas.

Ši knyga parašyta remiantis šiuo televizijos laidų ciklu, pavadintu „Pažinti amžinybę“ (*Knowing Eternity*). Turėtą medžiagą dar peržiūrėjau, tasiau ir prašiau peržiūrėti rankraštį išmintingų draugų: Suzanos Morgan, Kevino Bornso (Kevin Burns) iš *Novalis* leidyklos ir daugelio kitų. Jų pagalba knygos mintis tapo aiškesnė, tikslesnė ir gyvesnė. Nuoširdžiai jiems dėkoju.

Knygos stilių aš pats vadinu „meditacine proza“ ir tikiuosi, kad toks būdas padės skaitytojui maldos dvasioje iš lėto pasinerti į Jėzaus slėpinį.

Cituojami Šventojo Rašto tekstai paimti iš Biblijos leidimų anglų kalba *New Revised Standard Version* ir *Revised Standard Version*, tačiau dažnai panaudoju ir savo vertimus iš graikų kalbos¹.

Jono evangeliją galima palyginti su brangakmenių lobynu. Man pavyko iš jo iškelti tik keletą deimančiukų. Yra žmonių, tyrinėjusių gerokai daugiau. Ir toliau šioje evangelijoje bus randama vis naujų brangakmenių, nes joje slypi tiek gyvybės ir išminties, kad nė vienas žmogus nepajėgus jos visos išsemti ir perprasti.

Žanas Vanjė (Jean Vanier)
2003 m. lapkričio 20 d.
Trosly-Breuil, Prancūzija

¹ Biblijos tekstai cituojami iš Antano Rubšio (ST) ir Česlovo Kavaliausko (NT) vertimų: *Šventasis Raštas*, V.: Katalikų pasaulis, 1998; *Naujasis Testamentas*, V.: Katalikų pasaulio leidiniai, 2006.

Įžanga

Mūsų pasaulis žengia į naują erą. Dar niekada iki šiol neturėjome tokių išplėtotų technologijų. Galime nuskristi į kosmosą, išskirti gyvybės užuomazgas ir net paveikti genus. Turime naujų vaistų psichikos ligoms gydyti.

Praėjęs amžius buvo vilties ir begalinio tikėjimo mokslu amžius. Tikėjomės, kad pagaliau pasaulyje įsivyras taika, kad bus patenkinti visų žmonių poreikiai.

Tačiau ką gi regime, prasidedant naujam tūkstantmečiui? Karai, genocidas, nauji naikinimo ginklai, AIDS bei vis didėjantis atotrūkis tarp turtingųjų ir vargstančių šalių. Pasaulį vis labiau užvaldo ekonomika, nepaisanti nei mažumos kultūros tradicijų, nei gelminių žmogaus poreikių. Vyrauja agresyvus individualizmas, skatinantis savanaudiškumą ir kiekvieno rūpinimąsi tik savo gerove. Nyksta tai, kas lig šiol žmones siejo šeimoje ir visuomenėje. Iš godumo nuniokota mūsų vargšė žemė. Silpnieji lengva ranka sugniuždomi ir atstumiami. Visi trokšta būti nugalėtojais, nors iš tikrųjų labai mažai kas jais tampa. Dauguma pralaimi ir tampa aukomis.

Kokių gi vilties ženklų pastebima šiandien? Labiau negu bet kada suvokiame, kad svarbus kiekvienas žmogus, kad ir kokia būtų jo rasė, tautybė, religija, gabumai ar negalia. Vis labiau suprantame, kokia trapi mūsų žemė ir žmogaus gyvybė. Tačiau, regis, visur įsigalėjo depresija, priespauda, skausmas ir mirtis. Kur pasukti? Kokia kryptimi eiti? Galbūt mes nuklydome? Kokia mūsų pasaulio ir mūsų gyvenimo prasmė?

Šiais laikais daugelis ieško prasmės dvasingume: jie siekia vidinio išgijimo, vientisumo, vidinės taikos ir ramybės, kad savyje galėtų

patirti begalybę ir dieviškumą. Tačiau eidami tokio dvasingumo keliu, jie kartais užsisklendžia savyje, atsiriboja nuo šio pasaulio kančios ir prislėgtųjų.

Turiu viltį, kad, dalydamasis su jumis Jono evangelijos išvalgomis, pajėgsiu atskleisti tai, ką pats joje randu, – tokį dvasingumą, kuris man suteikia šviesos, stiprybės ir meilės gyventi *Arkoje* su negalią turinčiais broliais ir seserimis bei per asmeninį ryšį su Jėzumi patirti bendrystę su Dievu. Jėzus – Jono evangelijos centras, jos dvasingumo šaltinis. Jis atėjo tam, kad atskleistų žmonėms buvusias apgavystes, iliuzijas ir veidmainystę, kad paliudytų tiesą ir nuvestų juos pas gailėstingą ir atleidžiantį Dievą. Jėzus siunčia savo mokinius į skausmo ir konfliktų pilną mūsų pasaulį tiesti tiltų tarp galingųjų ir bejėgių, tarp skirtingoms kultūroms priklausančių žmonių bei parodyti kelių tikrosios taikos link.

Jėzus ne tik gydė žmones ir vykdė teismo darbus. Jis kiekvienam dovanojo savo meilę, pasitikėjimą ir draugystę, parodydamas ir žydui, ir samariečiui, ir pagoniui, kad kiekvienas jų gražus bei vertingas ir labai mylimas Dievo. Taip Jis atsiliepė į giliausiai žmoguje slypintį poreikį būti be galo mylimam ir kūrybingai bei atjaučiančiai mylėti kitus. Savo gydančia ir atleidžiančia meile Jėzus kvietė žmones į pilnatvę, atskleidė jų nuostabų žmogiškumą ir dieviškumą, parodė žmonėms, kad jie yra Dievo mylimieji.

Jono evangelija skiriasi nuo Mato, Morkaus ir Luko evangelijų. Joje nerasime tokių Jėzaus gyvenimo faktų, kaip anose evangelijose. Perteikiant Jėzaus žinią, čia nenaudojami palyginimai. Šventosios Dvasios vedamas autorius atrenka įvykius, ženklus ir stebuklus, kurie ne tik padėtų įtikėti, kad Jėzus yra Dievo Sūnus ir Žmogaus Sūnus, bet ir vestų Jėzaus mokinius į bendrystės su Dievu patirtį. Šios evangelijos pabaigoje evangelistas sako visa rašęs tam,

*kad tikėtumėte, jog Jėzus yra Mesijas, Dievo Sūnus,
ir tikėdami turėtumėte gyvenimą per jo vardą.* Jn 20, 31

Tas „gyvenimas“ – tai paties Dievo gyvenimas, kurį Jėzus mums teikia per atgimimą ir augimą Šventojoje Dvasioje. Tai gyvenimas, puoselėjant draugystę su Jėzumi, išvaduojantis mus iš egocentriškumo ir kreipiantis Dievo bei kitų žmonių link į kitokį Dievo pažinimą.

Jono evangelija parašyta graikiškai apie pirmo amžiaus pabaigą. Autorius save vadina „mylimuoju mokiniu“. Jis niekur nesivadina vardu, ir tai labai prasminga: jis mini save tik atskleiddamas savo ir Jėzaus santykį, tarsi tikroji jo paties vertė ir tapatumas priklausytų tik nuo šio santykio.

Pagal antrą amžių siekiančią senovės tradiciją autoriumi laikomas Jonas, Zebediejaus sūnus ir Jokūbo brolis, nors greičiausiai jį bus užrašęs vienas iš Jono mokinių, tarnavęs jam kaip sekretorius. Tik iš kai kurių šios evangelijos įvykių išryškėja keletas faktų apie autoriaus asmenį: per Paskutinę vakarienę jis buvo priglaudęs galvą prie Jėzaus širdies; jis stovėjo po kryžiumi ir iš ten pasiėmė pas save Mariją, Jėzaus skirtą jam dvasine motina. Vėliau vėl su juo susitinkame paskutiniuose skyriuose kartu su Simonu Petru, tarsi jie būtų neišskiriami. Galbūt pasirašydamas „mylimuoju mokiniu“ autorius norėjo pasakyti, kad kiekvienas mūsų gali tapatintis su juo ir tapti „Jėzaus mylimuoju mokiniu“.

Jono evangelijoje minimi keli Jėzaus gyvenimo faktai, visada kreipiantys simbolių kalba atskleidžiamo gilesnio slėpinio link. Šis slėpinys byloja apie tai, kuo mes pašaukti tapti. Taigi Jono evangelija – ne tik pasakojimas apie su Jėzumi buvusius mokinius, jų tikėjimo ir pasitikėjimo augimą, jų išgyventas tikėjimo krizes bei tarpsnius; tai knyga apie visų Jėzaus sekėjų tikėjimo ir pasitikėjimo augimą, apie tai, kokias krizes ir tarpsnius turime pereiti, norėdami tapti mylimaisiais mokiniais.

Gali atsirasti klausiančių, kodėl Jono evangelija nebuvo galutinai užrašyta iki kokių šešiasdešimtųjų metų, nedaug laiko praėjus po Jėzaus mirties ir prisikėlimo. Kodėl ji taip skiriasi nuo kitų

evangelijų, kurios turėjo būti žinomos Jonui? Visą tą laiką jis turbūt nuolatos ir vis iš naujo pasakojo, ką išgyvenęs, matęs, girdėjęs iš Jėzaus. Tačiau kodėl taip ilgai jis dėsė užbaigti evangeliją?

Deja, mes galime tik spėlioti. Mano prielaida būtų tokia, kad pirmo amžiaus pabaigoje atsirado didžiulis poreikis kuo plačiau atskleisti, kaip aš vadinu, mistinį šios evangelijos aspektą, ypač išgyvenamą ir skelbiamą Jono vadovaujamoje bendruomenėje. Šis mistinis aspektas – tai Jėzaus kvietimas sekėjams tapti viena su Juo ir gyventi su Juo kaip mylimiems draugams. Tuo metu Jėzaus Geroji Naujiena jau buvo pasiekusi Mažąją Aziją, Graikiją ir kitus pasaulio kraštus. Jėzaus sekėjų vis gausėjo. Klostėsi Bažnyčios struktūra, plėtojosi teologijos mokslas. Iš istorijos žinome, kad bet kokiai grupei išaugus, pradeda atsirasti nesutarimų ir konfliktų, prireikia taisyklių bei nuostatų, ir struktūra gali tapti svarbesnė už dvasią. Mistinis, dvasinis aspektas tada dažniausiai pasitraukia į antrą planą. Todėl nenuostabu, kad būtent tokiu metu Jonas panoro užbaigti savo evangeliją!

Tuo pačiu metu, pirmo amžiaus pabaigoje, Mažojoje Azijoje ėmė plisti naujas mokymas apie Kristų. Skelbta, kad Kristus nebuvęs tikras žmogus, kad Jo kūnas neturėjęs jokios reikšmės. Jonas parašė tris laiškus savo mokiniams, prieštaraudamas šiam mokymui, kurio šalininkai kartais įsitraukdavo į pseudomistinį, nuo žmogiškosios tikrovės ir žmogaus kūniškumo atitrūkusį gyvenimą. Jono evangelijoje atskleidžiama, kad būtent Jėzaus kūnas, įsikūnijęs Jėzaus asmuo yra mistinio gyvenimo ir naujo Dievo pažinimo šaltinis. Toks mistinis gyvenimas – ne *bėgimas iš* vargo ir kančios pasaulio, bet *pašaukimas* eiti į pasaulį, mylėti žmones, kaip Jėzus juos mylėjo.

Žodžio, tapusio kūnu, motiną Mariją su Jėzumi siejo tas ypatingas artimiausias kūno ryšys, ir paskui dar daugelį metų Jėzus ją mokė ir pašventino savo meile bei buvimu šalia. Be abejo, ir „mylimąjį mokinį“, savo dvasinį sūnų, ji lydėjo jo dvasinėje kelionėje,

mokydama širdies vienybės su Jėzumi. Ši Tiesos dvasios kupina moteris, gyvenusi mistinės tikrovės gyvenimą, bus padėjusi Jonui suvokti daugelio Jėzaus žemiškajame gyvenime ištartų žodžių bei atliktų veiksmų giliausią prasmę ir net minėjusi įvairias su vietovėmis ir laiku susijusias smulkmenas, o šios paskui bus tapusios evangelijos pasakojimų pagrindu. Veikiausiai ji padėjo Jonui suprasti, kad dėl jos Sūnaus susivienijimo su žmonija buvo įgalintas gyvenimas bendrystėje su Dievu.

Andrė Šuraki (André Chouraqui), buvęs Jeruzalės mero pavaduotojas, išvertęs šią evangeliją į prancūzų kalbą, ižangoje rašo:

Tokia knyga, kaip ši ketvirtoji evangelija, rodos, gimusi gilioje tyloje, ten, kur Dievo Žodis apsireiškia kaip logos, kaip gyvasis žodis. Todėl ir mes skatinami skaityti, suprasti, aiškinti ir versti šį Jono kūrinį, pasinėrę tylion kontempliacijon.

Todėl ir aš siūlau šią evangeliją skaityti ne tiek ieškant teologijos, istorijos ar Biblijos žinių, kiek trokštant *pasinerti į slėpinį*.

Ko gero, šiais laikais esama labai daug žmonių, niekada neskaičiusių keturių evangelijų, ypač Jono evangelijos. Galbūt ne vienam ji atrodo per daug sudėtinga. Išminties gija, jungianti šią evangeliją į darnią visumą ir atskleidžianti jos prasmę, tebėra nuo jų paslėpta. Viliuosi, kad mes visi – ir tie, kuriems Bažnyčia yra tarsi namai, ir tie, kuriems ji svetima, ir tie, kurie įsitraukę į visuomenės gyvenimą, ir tie, kuriuos visuomenė yra atstūmusi, – kaip piligrimai keliaudami šios evangelijos puslapiais patirsime, kokį kelią nuėjo pirmieji mokiniai ir kokių kelių einame mes. Jėzus patraukė prie savęs pirmuosius mokinius, o kartais juos ir šokiruodavo, bet, nepaisydami to, jie drįso kaskart vis giliau pasinerti į Žodžio, tapusio kūnu, slėpinį. Tad ir mes leiskimės Jėzaus patraukiami ir šokiruojami, idant galėtume suprasti, ką reiškia būti Jo draugu.

Šiuose puslapiuose norėčiau perteikti muziką, atsklidusią iki manęs, pasinėrus į Jono evangelijos žodžių tėkmę. Išgirstoji melodija

pabudino ir sušildė man širdį, atvėrė prota, suteikė viltį, prasmę ir kryptį mano gyvenimui, atskleidė, kas manyje gražu ir sužeista, kokia yra šio kenčiančio pasaulio, kuriame gyvename, prasmė.

Nors mano balsas silpnas ir kartais ima drebėti, noriu giedoti šią melodiją, kad ir kiti galėtų ją giedoti, kad visame pasaulyje galėtume drauge giedoti taikos giesmę, nešdami džiaugsmą ten, kur pilna liūdesio ir nevilties.

1

Vesti mus meilės keliu

Jn 1, 1–18

Pradžioje, prieš viskam atsirandant, buvo bendrystė, bendrystė tarp Dievo ir Logos – Žodžio.

Atėjus laikui, Logos tapo kūnu ir įžengė į mūsų istoriją. Jis atėjo, kad ir mus padarytų šios bendrystės, paties Dievo gyvenimo, dalininkais.

Jono evangelija pradedama be galo poetišku, mistiniu žmonijos išganymo regėjimu. Šis regėjimas – tai lyg sutrumpinta išganymo istorija ir kartu šios evangelijos santrauka. Jis vadinamas prologu. Prologe nuolat kartojamas vienas graikų kalbos žodis – *Logos*, dažniausiai verčiamas kaip „Žodis“. Tai nėra klaidinga, tačiau *Logos* reikšmė daug platesnė. Jis reiškia ne tik ištartą žodį, bet ir už jo slypinčią *idėją, mintį*, tą žodį įkvėpusią *viziją, sumanymą, išmintį*. Tai Žodis, pajėgus kurti ir perkeisti. Du žodžiai – Išmintis ir Žodis – apibūdina dieviškąją veiklą.

Prieš skaitydami Jono evangelijos prologą, peržvelkime ištrauką iš Patarlių knygos, užrašytos keliems šimtmečiams likus iki Jėzaus gimimo. Joje kalbama apie Dievo išmintį, veikiančią atsirandant kūrinijai:

*VIEŠPATS sukūrė mane [išmintį] savo kelių pradžioje,
pirmąjį iš savo seniai atliktų darbų.*

*Prieš amžius buvau sukurta, pačioje pradžioje,
prieš žemės pradžią.*

*Kai dar nebuvo gelmių, buvau pagimdyta. (...)
Prieš padedant kalnų pamatus, prieš kalvas – aš gimiau. (...)
Aš ten buvau, kada jis dėjo dangaus skliautą į vietą. (...)
Tuomet aš buvau su juo kaip jo Patikėtinė.
Kasdien buvau jo džiaugsmas,
visad prieš jį džiūgaudama.*

Pat 8, 22–30

Rašydamas didingąjį Jono evangelijos prologą, autorius, be abejo, kontempliavo šią išminties raišką. Štai jo himnas Dievo išminčiai²:

*Prieš visa kam atsirandant buvo Žodis,
ir Žodis [arba Išmintis] buvo su Dievu,
[atsigręžęs į Dievą,
Dievo akivaizdoje,
bendrustėje su Dievu].
Jis buvo Dievas.
Prieš visa kam atsirandant jis buvo bendrustėje su Dievu.

Visa per jį buvo padaryta,
ir be jo nebuvo padaryta nieko, kas padaryta.

Jame buvo gyvybė,
ir ta gyvybė buvo visų žmonių šviesa,
o šviesa šviečia tamsoje,
ir tamsa jos neužgožia.*

Šviesa, kuri yra Dievas, buvo pasaulyje, nes visa buvo sukurta veikiant Žodžio šviesai. Jis buvo pasislėpęs ir štai pagaliau apsiareiškė visai kūrinijai. Tačiau žmonės nepriėmė Jo šviesos ir išminties.

Jis atėjo pas savo tautą per pranašus ir šventus žmones, tačiau ir tada jie Jo nepriėmė. O visi, slaptoje į savo sąžinę priėmusieji šviesą, kuri yra Dievas, tapo Dievo vaikais, šviesos vaikais.

² Autoriaus laisvas vertimas iš graikų k.

Net tada, kai pasaulį gaubė tamsybės ir klestėjo smurtas, šviesos ir kūrinijos Dievas buvo su savo tauta, plačiai pasklidusia po visą pasaulį. Per visus amžius įvairiose pasaulio vietose Dievas apreikšdavo Žodį ir Išmintį šventiems vyrams ir moterims bei pranašams, nurodydamas, kaip gyventi pagal Jo valią. Antikinėje Graikijoje gyvenęs išmintingas ir šventas vyras Sokratas sakė geriau tūkstantį kartų mirsiąs, negu nepaklusiąs Dievui, apsireiškusiam jam per sąžinę ir tiesos ieškojimą. Deja, žmonės neklausė jiems kalbėjusių pranašų:

Dievo Žodis atėjo pas savuosius, bet savieji jo nepriėmė.

Tada, tam tikru laiku ir tam tikroje vietoje,

Žodis tapo kūnu ir apsigyveno tarp mūsų. Jn 1, 14

Šie žodžiai – tai evangelijos šerdis, esmė, pradžia ir pabaiga. Tai mūsų istorijos šerdis, esmė, pradžia ir pabaiga. Dievas, Amžinasis Dievas, dangaus ir žemės Kūrėjas, tapo tokiu, kaip mes, trapiu mirtingu žmogumi. Jis tapo kūdikiu, kuriam reikėjo motinos, pradėjusios Jį savo iščiose, maitinusios savo krūtimi. Kad galėtų augti ir bręsti tikru žmogumi, Jam reikėjo jos meilės, Juozapo meilės ir buvimo šalia. Jis „apsigyveno tarp mūsų.“ Šiuos žodžius būtų galima versti taip: „Pasistatė savo palapinę tarp mūsų“. Jis tapo kartu su mumis per dykumą keliaujančiu piligrimu ir mūsų broliu. Jis tapo mūsų istorijos dalimi, parodydamas kelią pas Dievą ir tikrosios taikos link.

„Mylimasis mokinys“, šios evangelijos autorius, priduria:

*Mes regėjome jo šlovę – šlovę Tėvo viengimio Sūnaus,
pilno malonės ir tiesos.* Jn 1, 14

Taip, mokiniai pagaliau pamatė, kad nuo šiol Dievas nebėra nutolęs ar atsiskyręs nuo mūsų pasaulio. Jie galėjo Jį regėti ir be galo daug iš Jo gavo.

*Tikrai iš jo pilnatvės visi mes esame gavę
malonę po malonės.*

*Kaip Įstatymas duotas per Mozę, taip tiesa ir malonė
atėjo per Jėzų Kristų.*

*Dievo niekas niekada nėra matęs,
tiktai viengimis Sūnus – Dievas,*

*Tėvo prieglobstyje [iščiose] esantis,
mums jį atskleidė.*

Jn 1, 16–18

Arba, kaip verčia Jeruzalės Biblijos mokyklos profesorius Liukas de Viljė (Luc de Villers):

*Vienatinis Dievo Sūnus, atėjęs tam, kad nuvestų mus į Tėvo
prieglobstį.*

Šis nuostabus judėjimas, aprašytas prologe, atskleidžia vieną aiškia tiesą: bendrystė, vienybė, meilė ir tiesa yra Dieve, ir iš šios bendrystės gyvybės semiasi visa kūrinija. Šis Dievo judėjimas žmonių link pasiekia savo pilnatvę, Žodžiui tapus kūnu; Jis ateina tam, kad galėtų vesti žmones į kitokią bendrystę su Dievu, į vienybę su Juo.

Šioje vietoje šiek tiek stabtelkime. Prologe Jėzus apsireiškia kaip Tėvo vienatinis Sūnus. Jis vienintelis gali paliudyti, kas yra Dievas, nes artimiausiai Jį pažįsta, nes yra Jį matęs, nes pats yra su Dievu ir Dieve. Jėzus vienintelis parodo kelią į vienybę su Dievu. Galbūt, kalbėdami apie Dievą kaip Tėvą, mes pajuntame kalbos ribotumą. Kaipgi įmanoma ribotais žodžiais nusakyti begalinį Dievą? Mums, žmonėms, tėvas visada yra vyras. Tačiau ar Dievas yra vyriškos lyties? Žinoma, ne! Dievas yra Dievas, dangaus ir žemės Kūrėjas. Dievas sukūrė žmones, sukūrė juos kaip vyrus ir moteris. Dievas viršija bet kokį vyriškos ir moteriškos giminės suvokimą. Jis nei viena, nei kita. Jis visos gyvybės šaltinis, visų vyriškos ir moteriškos lyties būtybių gyvybės šaltinis. Tiesa, kai kurie valdžią turėję įtakingi vyrai ankstesniais amžiais buvo priskyrę Dievą prie vyrijos ir stengėsi,

kad moterys pasijustų menkesnės, tarsi nepajėgios patirti ryšio su Dievu. Kiekvienas mūsų gali vienaip ar kitaip pasinaudoti religija, norėdamas primesti savo valdžią kitiems ar priversti kitus pasijusti menkesniais. Jėzus Dievą vadina Tėvu dėl to, kad Sūnus kyla iš Tėvo. Dievas – visokios gyvybės šaltinis. Dievas – Žodžio ir Išminties, kylančių iš Dievo ir gimusių Dieve, Šaltinis. Kalbėdamas apie savo Tėvą, Jėzus kalba apie neišsenkantį Gyvybės Šaltinį, apie Dievą, iš kurio kyla ir paties Jėzaus asmuo. Todėl Jonas mini Tėvo iščias (graikiškai *kolpos*), kuriose gyvena Jėzus. Tėvas – Gyvybės Šaltinis, iš Jo kyla Sūnus, o per Sūnų – bet kokia gyvybė ir visa kūrinija. Per Sūnų mes pasineriame į Dievą ir tampame Dievo vaikais, priimame į save paties Dievo gyvenimą.

Jėzaus kilmė

Jono evangelija pradedama kvietimu kontempliuoti visų dalykų pradžią, o Jėzaus laikais kai kurie religiniai autoritetai nuolat stengėsi išsiaiškinti Jėzaus kilmę: iš kur Jis kilęs, kas Jo tėvai? Kitose evangelijose daugiau pasakojama apie Jėzaus žmogiškąją kilmę, tuo tarpu Jono evangelijoje kalbama apie Jo *dieviškąją kilmę*.

Prieš viskam atsirandant, buvo Žodis.

Jėzus ateina iš Dievo ir grįžta pas Dievą.

Tačiau Jėzus turėjo ir *labai žmogiškas šaknis*. Jis buvo žydas, žydės sūnus, auklėtas pagal izraelitų tradicijas. Jis lankė sinagogą, švenčių dienomis eidavo į šventyklą pagarbinti Viešpaties. Žydų tauta labai giliai įsišaknijusi Šventajame Rašte, jų kultūra ir gyvenimo būdas klostėsi daugelį amžių nuo Abraomo iki Mozės, o vėliau pranašų laikais. Jie mėgsta pasakoti savo istoriją, kaip Dievas sergėjo, mylėjo ir vedė savo tautą ir džiaugsmo, ir kančios, ir neištikimybės metu. Tai tauta, patyrusi ir iškentusi daugybę įsibrovimų ir priespaudos.

Norėdami suprasti Jono evangeliją, turime prisiminti Izraelio tautos istoriją, iš kurios ši evangelija išaugusi. Abraomas – mūsų tėvas pagal tikėjimą. Jėzus dažnai kartoja Mozės ir pranašų žodžius. Norėdami geriau suvokti šios evangelijos gelmę, turime pripažinti ir mėgti tą paveldą, su kuriuo ji susijusi. Žmonės būna brandesni, išmokę laisvai būti savimi ir pripažinę, priėmę ir pamėgę savo istoriją su visomis patirtomis žaizdomis ir gražiais dalykais. Todėl ir krikščionys pasieks didesnės brandos Kristuje bei tvirčiau eis į priekį, pripažinę, priėmę, pamėgę bei gerbdami savo paveldą, kuriame yra tiek gražių, tiek skaudžių dalykų, ir sugebėdami atleisti. Jų paveldas – izraelitiška kilmė ir turtinga krikščionybės bei Bažnyčios istorija su visu tuo, kas joje buvo ir yra gražu ar pažeista.

Taigi Jono evangelija yra pasakojimas apie tai, kaip amžinasis Žodis tapo kūnu, gimė žydu, priklausė izraelitų kultūrai. Tai pasakojimas, kaip Jis mus visus veda iš mūsų baimių ir abejingumo į vienybę ir taiką per santykį su Juo pačiu, kylančiu iš Dievo ir atvedančiu mus prie Dievo širdies.

2

Rengimas susitikimui su Jėzumi

Jn 1, 19–34

Iš Jono evangelijos prologo sužinome, jog Žodis tapo kūnu, kad galėtų vesti mus į bendrystę su Dievu.

Jonas Krikštytojas buvo siūstas parengti žmones susitikimui su Žodžiu, tapusiu kūnu, pasirodančiu kaip romus avinėlis.

Mes taip pat turime pasirengti susitikimui su Dievo Avinėliu.

Jonas Krikštytojas

Po prologo prasideda pasakojimas apie žmogų, vardu Jonas. Jis buvo atėjęs rengti kelio Jėzui, krikštydamas žmones Jordano upėje netoli Jeruzalės. Apvalymo dėlei kiekvieną jis apliedavo vandeniui, ragindamas atgailauti dėl ištvirkavimo, smurtavimo ir visokio blogio. Idant nesupainiojus su Jonu, parašiusiu šią evangeliją, jis buvo vadinamas Jonu Krikštytoju. Tai labai tinkamas vardas, nes būtent tai jis ir darė.

Norėdami geriau suprasti Jono pašaukimą, turėtume prisiminti, jog Izraelio tautos žmonės buvo nuolat žeminami. Ilgus šimtmečius juos valdė įvairiausi užkariautojai: asirai, babiloniečiai, graikai, pasakui romėnai. Romos imperija anuomet buvo užvaldžiusi visą ligi

tol žinomą pasaulį. Savo rankose romėnai turėjo valdžią, techniką, kariuomenę ir tikėjo, kad jų misija – jėga ir viešpatavimu įgyvendinti taiką. Jie didžiavosi ir niekino negausią ir, jų manymu, prietaringą žydų tautą. Imperatorius Cezaris romėnams buvo dievas.

Tačiau žydų tauta tikėjo į vieną ir vienintelį Dievą, dangaus ir žemės Kūrėją, Abraomo, Izaoko ir Jokūbo Dievą, pasirinkusį ir pamilusį jų tautą, Dievą, išvedusį juos iš Egipto vergijos į laisvę. Jie laukė pranašo, daugiau negu pranašo – Mesijo, Pateptojo, ateisiančio jų išvaduoti ir grąžinsiančio prarastą orumą bei laisvę. Kai kurie jų laukė Dievo siųstojo stipraus ir pergalingo Mesijo, suvienysiančio tautą ir išvysiančio romėnus, apreiškiančio šlovingą jų Dievo, Šventotojo, Galingojo, Visagalio didybę.

Skyriaus pradžioje matyti, kad Jonas Krikštytojas sukelia sąmyšį. Žmonės klausinėja, ar jis ne Mesijas. Religiniai vadovai siunčia pas Jį kunigų ir levitų delegaciją sužinoti, ar Jonas tikrai Mesijas. Jonas nesvyruoja, evangelijoje pabrėžiami šie jo žodžiai:

Jis prisipažino nesigindamas. Jis prisipažino: „Aš nesu Mesijas!“
Jn 1, 20

Tačiau kunigai ir levitai nori sužinoti, kodėl jis krikštija žmones ir kieno vardu tai daro. Jie turi parnešti atsakymą juos siuntusiai vadovybei. Krikštytojas atsako dviprasmiškai, cituodamas pranašo Izaijo žodžius:

Aš – tyruose šaukiančiojo balsas: Taisykite Viešpačiui kelią!
Plg. Iz 40, 3

Toliau skaitant Izaijo tekstą aiškėja, kad jis yra balsas, skelbiantis Dievo atėjimą:

Štai jūsų Dievas! (...)
Ganyš kaip piemuo jis savo kaimenę,
savomis rankomis surinks eriukus,

*nešios juos prie krūtinės
ir švelniai vedžios vedekles.*

Iz 40, 9–11

Tas, „kuris turi ateiti“, ateina! Ateina lyg švelnus ir atjaučiantis ganytojas.

Visų pranašų pašaukimas – žadinti žmones Mesijo atėjimui, rengti širdis Jo priėmimui, raginti žmones būti ištikimiams Dieviui ir Jo įstatymams, skatinti jų užuojautą silpniesiems ir vargingiesiems, perspėti nepasiduoti stabmeldystei.

Jonas buvo paskutinis iš didžiųjų Izraelio pranašų. Jam Dievas skyrė misiją parengti kelią greitam Viešpaties atėjimui, parodyti žmonėms Jėzų ir pasakyti: „Štai, tai Jis!“ Šis pasirengimas prasidėjo per Abraomą ir tęsėsi per pranašus. Šiame rengimesi priimti Mesiją ir slypi tikroji izraelitų tikėjimo didybė. Panašiai ir Abraomas per jo sūnų Izmaelį buvo pasirengimas islamui. Mes, Jėzaus mokiniai, esame skolingi žydų tautai, mūsų tikėjimo tėvams ir motinoms, už jų artimą santykį su Dievu, leidusį ir mums Jį pažinti.

Tačiau kodėl Žodžiui, tapusiam kūnu, reikėjo, kad kas kitas dar parengtų Jam kelią? Ar ne todėl, kad Jis nenori būti priimtas kaip galingas, baimę ir pagarbą keliantis asmuo? Jis atėjo ne su galia ir didybe, bet kaip avinėlis – nuolankus ir nusižeminęs. Jonas Krikštytojas buvo išpūdinga asmenybė. Jis traukė žmones, nes gyveno asketiškai, kaip pranašas dykumoje, vaikščiojo keistai apsirengęs.

Pats Jonas vilkėjo kupranugario vilnų apdaru, o strėnas buvo susijuosęs odiniu diržu.

Mt 3, 4

Kaip ir kiti pranašai, jis šaukė ir ragino žmones atsiversti.

Jėzus nebuvo išpūdingos išvaizdos. Rengėsi įprastai. Gyveno ne dykumoje, o mažai žinomame miestelyje su tokiais pat paprastais, kaip ir mes, žmonėmis. Jis mėgo būti su neturtingais, ligotais ar tokiais, kurie jautėsi visuomenės atstumti. Jis tapo jų draugu. Jis lankė sinagogą, dalyvaudavo iškilmėse bei vestuvių šventime, kaip visi

eiliniai tų laikų žmonės. Jis, kaip ir mes, gėrė vyną ir valgė įprastinius valgius. Jėzui, atrodžiusiam kaip eilinis, paprastas, nuolankus žmogus, reikėjo, kad Jonas Krikštytojas parengtų kelią, pažadintų žmonių širdyse viltį, parodytų į Jį. Tai Jėzus mus visus ves per gyvenimo kasdienybę ir pasaulio tamsybes į naują tikrovę – paprastą meilės ir draugystės ryšį su Dievu, išlaisvinsiantį iš baimės, neapykantos ir smurto, leisiantį laisvai mylėti kitą, ypač silpną ir kenčiantį.

Jėzaus atėjimą rengė ne tik Jonas Krikštytojas, bet ir Jėzaus motina. Kad galėtų tapti kūnu, Jėzui buvo reikalingos moters iščios, Juozapo sužadėtinės Marijos iščios. Žodis nenusileido iš dangaus lyg galingas supermenas. Žodis tapo kūnu; Jis buvo pradėtas iš Šventosios Dvasios kaip nepastebima, smulkutė, vos pradėjusi rutuliotis, bet pasirengusi augti žmogiška būtybė. Išėjęs iš šios moters iščių, Jis visą gyvenimą išlaikė gilų ryšį su ja. Jam reikėjo jos buvimo šalia, jos meilės ir šilumos, jos krūtinės teikiamo peno. Jis tapo žmonijos istorijos dalimi. Žodžiui, tapusiam kūnu, reikėjo dvejopo kelio parengimo – *labai paslėpto* ir *labai regimo*.

Jonas Krikštytojas – Dievo liudytojas

Šiai evangelijai būdinga tai, kad joje ypač išryškinama liudijimo svarba. Prologe pasakyta:

Buvo Dievo siustas žmogus, vardu Jonas.

Jis atėjo kaip liudytojas, kad paliudytų šviesą (...).

Jis pats nebuvo šviesa, bet turėjo liudyti apie šviesą. Jn 1, 6–8

Jonas Krikštytojas galėjo liudyti Jėzų, nes Dievas jau buvo praskalbinęs jo širdį ir atskleidęs jo misiją:

Aš jo nepažinojau, bet tas, kuris mane pasiuntė krikštyti vandeniui, buvo pasakęs: „Ant ko pamatysi nusileidžiančią ir pasiliekančią

Dvasią, tas ir bus, kuris krikštys Šventąją Dvasia. “Aš tai mačiau ir liudiju, kad šitas yra Dievo Išrinktasis. Jn 1, 33–34

Jonas Krikštytojas, paskui – mylimasis mokinys, pirmieji mokiniai ir visi visų laikų Jėzaus mokiniai pašaukti liudyti Jėzų ir rodyti į Jį: „Štai Dievo išrinktasis.“ Jis atėjo išgydyti mūsų sužeistų širdžių, suteikti mums ramybės ir vesti mus į tiesą. Jėzaus liudytojai skelbia ne idėjas, ideologijas ar dogmas. Jie neieško sekėjų ir nesiekia asmeninės garbės. Jie stengiasi vesti žmones pas Jėzų. Jie nemanipuliuoja kitais ir neprimeta savo mąstymo ar gyvenimo būdo. Jie tiki tiesos galia ir žmonių laisve priimti arba atmesti tiesą. Jie kalba apie tai, ką išgyveno, patyrė, matė ar girdėjo savo širdimi. Jie kalba drąsiai, aiškiai ir nedvejodami, net kai jiems prieštaraujama ir šaipomasi. Jie pasakoja savo asmenines istorijas: kaip Jėzus gydo jų akmenines širdis, dovanodamas kūniškas, kaip veda į meilės ir atjautos kupiną gyvenimą, kaip griaua užsisklendimo sienas, kilusias dėl baimės, nuodėmės, kultūrų skirtumų. Liudytojai pasakoja, kaip Jėzus perkeičia jų gyvenimus ir dovanuoja vidinę laisvę, ramybę ir džiaugsmą. Mūsų laikais žmonės atgauna viltį, sutikę tikrų liudytojų, gyvo tikėjimo vyrų ir moterų, liudijančių Dievo buvimą ne tiek žodžiais ir mintimis, kiek gyvenimu, vis stipresniu atjautos ir meilės parodymu. Jėzus kalbėjo, kad žmonės atpažins Jo mokinius iš to, kaip jie myli vienas kitą (plg. Jn 13, 35).

Prieš keletą metų, vykstant karui Kosove, ir į kraštą įžengus serbų kariuomenei, vienas stačiatikių kunigas ėmėsi ginti ir slėpti kelių pavojuje atsidūrusių Kosovo albanų. Vėliau, kai viskas pakrypo kita linkme ir serbai buvo priversti trauktis, Kosovo gyventojai užsimojo keršyti. Tada tas pats kunigas gynė ir slėpė pavojuje atsidūrusius serbus. Jis pasirinko siaurą ir pavojingą taką tarp dviejų kariaujančių ir įsibaiminusių tautų. Šis kunigas liudijo Jėzaus meilę, taikos Viešpaties, verkiančio, žmonėms ėmus žudyti vieniems kitus, meilę. Jis paliudijo Dievo meilę kiekvienam žmogui.

Nuolankus liudytojas

Jonas Krikštytojas buvo nuolankus liudytojas. Jis traukė žmones iš Jeruzalės ir Judėjos, norėdamas ne patenkinti savo dvasinį egoizmą, bet vesti juos pas Jėzų. Svarbus jam buvo tik Jėzus, palyginti su Juo, Jonas buvo niekas.

*Tas, kuris paskui mane ateis,
pirmiau už mane yra buvęs,
nes jis yra už mane pirmesnis.* Jn 1, 15
Jam aš nevertas atrišti kurpių dirželio. Jn 1, 27

Vėliau jis pavadins Jėzų „Sužadėtinium“, sakydamas esąs tik Sužadėtinio bičiulis, kuriam skirta mažėti,

o Jėzui – augti. Plg. Jn 3, 30

Koks nuostabus šis žmogus! Kiek jame skaidrumo ir nuolankumo! Jeigu mes visi būtume tokie, kaip jis, tai pabrėžtume ne save ir savo dvasinę viršenybę, bet rodytume į Jėzų, vedantį į tikresnę ir gilesnę meilę. Liudytojas būna liudytojas, tik būdamas (ar būdama) nuolankus (nuolanki).

Arkoje bei Tikėjime ir šviesoje mes pašaukti ypatingu būdu liudyti neįgaliųjų turimas dovanas. Jie taip dažnai atmetami, žeminamai nužvelgiami, laikomi beverčiais. *Arkoje bei Tikėjime ir šviesoje* pastebime, kokie jie svarbūs ir gražūs, todėl galime paliudyti net tik jų žmogiškąją vertę, bet ir tai, kad Dievas juos ypatingai myli. Mes trokštame liudyti ne tik žodžiais, bet ir gyvenimu drauge. Taigi liudytojas moko patirti vidinį išgydymą ir išlaisvinimą, parodo kelią Dievo link ir atskleidžia, kad Dievas slepiasi ten, kur meilė, o ne galia.

Jėzus – Avinėlis

Kad Jėzus yra Dievo Sūnus, Dievo Išrinktasis, buvo apreikšta Jo krikšto momentu. Todėl, matydamas besiartinantį Jėzų, Jonas pranašauja:

Štai Dievo Avinėlis, kuris naikina pasaulio nuodėmę! Jn 1, 29

Ar ne keista, kad Jonas Krikštytojas iškilmingai skelbia, jog Jėzus yra avinėlis, Dievo Avinėlis, toks švelnus ir romus gyvulėlis?

Tam tikra prasme Jono Krikštytojo žodžiai, skelbiantys:

Štai Dievo Avinėlis,

yra tarsi slėpiningas atsakas į Izaoko, mylimojo Abraomo sūnaus, klausimą. Dievas pažadėjo Abraomui, kad jis taps gausios tautos tėvu, kad jo palikuonys bus tokie gausingi,

kaip dangaus žvaigždės.

Pr 22, 17

Tačiau Dievas pareikalavo, kad Abraomas paaukotų mylimąjį sūnų. Jiedu kopė į kalną, Izaokas nešėsi malkų, o Abraomas – peilį ir ugnies. Tada Izaokas paklausė:

*„Tėve! (...) Ugnies ir malkų yra, bet kurgi avis deginamajai aukai?“
Abraomas atsakė: „Dievas pats parūpins avių deginamajai aukai,
mano sūnau.“*

Pr 22, 7–8

Atsakymą gauname iš Jono Krikštytojo lūpų:

Štai Dievo Avinėlis.

Norėdami suprasti ypatingą avinėlio svarbą žydų tautai, turime prisiminti Išėjimo knygoje aprašytus įvykius (žr. Iš 11–15).

Avinėlio kraujas išgelbėjo izraelitus iš vergystės ir atvėrė kelią į laisvę, į Pažado žemę. Per Velykas izraelitai švėsdavo savo išlaisvinimą, valgydami avinėlį, „keptą ant ugnies“. Kiek vėliau pranašas Izaijas

kalbėjo apie „kenčiantį tarną“, pervertą dėl mūsų nuodėmių ir grąžinusį žmonėms ramybę:

*Kaip tyli ėriukas, vedamas pjauti (...),
taip jis nepratarė nė žodžio (...).
Jis prisiėmė daugelio nuodėmę ir užsistojo už nusidėjėlius.*

Iz 53, 7–12

Priešais Cezario galybę, priešais galingais ginklais apsiginklavusią jo kariuomenę stovi avinėlis, Dievo Avinėlis. Ką gi šis avinėlis gali padaryti? Jis nugriautų žmones įkalinusias baimės, agresijos, smurto ir nuodėmės sienas, kuriomis apsitvėrę jie siekė savo asmeninės garbės. Jis išlaisvins kiekvieno žmogaus gebėjimą gyventi bendrystėje su Dievu, su kitais ir su tokiu savimi, koks esi iš tikrųjų giliausioje savo širdies kertelėje. Jis pasės tikrosios taikos sėklas.

Mūsų šiandieniam pasaulyje taip pat yra tokių išpūdingų pranašų, kaip Jonas Krikštytojas. Jie parengia mūsų širdis priimti Jėzų. Tačiau Jis ateina ne kaip galingas, išpūdį keliantis Viešpats, bet kaip romus avinėlis, Dievo Išrinktasis, Dievo Mylimasis. Jis ateina tyliai ir paprastai, ramybės kvėpimu, šviesos spinduliu, švelniu pabučiavimu atverdamas mūsų širdį kitiems. Jis apsigyvena slapčiausioje, brangiausioje ir švenčiausioje mūsų esybės dalyje, apsuptoje baimės, pykčio, užsisiklendimo sienų, ir padeda mums augti meilės dvasioje.

Kaip anksčiau, taip ir dabar Jonas Krikštytojas ragina atidžiai įsiklausyti į tylų Jėzaus balsą ir buvimą mumyse, skatina pasitikėti Juo ir užmegzti draugystės ryšį. Mes pašaukti būti nuolankūs Avinėlio sekėjai, o ne galią demonstruojantys žmonės.

Net išpažinęs Jėzų kaip Dievo Avinėlį, Dievo Išrinktąjį, Jonas nesiliauja krikštinęs žmonių, ragindamas juos sekti Jėzumi. Jis toliau krikštija ir patraukia naujus mokinius. Jam būtų atrode normalu visus savo mokinius nusiųsti pas Jėzų. Paskutinis Dievo įkvėptas Biblijos pranašas Jonas savo misiją vykdė kaip žydų pranašas. Ar tai nelidudija tokio tikėjimo reikalingumo ir svarbos šių dienų pasaulyje?